

Burgemeester en wethouders

Datum 20 juni 2023

Onderwerp

Pilot erfmolens voor (agrarische) ondernemers

Wij willen

De mogelijkheden onderzoeken om (agrarische) ondernemers een erfmolen met een ashoogte van maximaal 25 meter op hun bedrijf te laten plaatsen.

Wij besluiten

1. In te stemmen met het 'Pilotplan Erfmolens';
2. Voor de uitvoering van het monitoringstraject door Samen een bedrag van € 19.212,- te reserveren uit het in de begroting opgenomen bedrag van € 30.000,- ter behoeve van 'onderzoek plaatsing windmolens buitengebied'.

Want

- 1.1. *De pilot erfmolens geeft invulling aan de afspraken uit het Collegeakkoord 2022-2026 De Wolden.*
Met het Collegeprogramma 2022-2026 De Wolden is afgesproken dat de gemeente wil onderzoeken of het provinciaal mogelijk wordt om bij (agrarische) bedrijven in het buitengebied hogere windmolens te kunnen plaatsen dan de huidige van 15 meter hoog. De impact in het landschap wordt hierin meegewogen. De plannen voor de pilot en het daarbij horende onderzoek geven invulling aan de afspraken uit het Collegeprogramma.
- 1.2. *(Agrarische) ondernemers en LTO hebben laten weten interesse te hebben in het plaatsen van erfmolens met een ashoogte van 25 meter.*
(Agrarische) ondernemers hebben de wens uitgesproken om hogere erfmolens te plaatsen. Daarnaast heeft LTO dit ook binnen de Regionale Energiestrategie (RES) regio's aangegeven. Momenteel is er in de provincie Drenthe en gemeente De Wolden geen beleid voor het plaatsen van erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter. De pilot is een eerste stap om hogere erfmolens dan de momenteel toegestane 15-meter hoge molens in de toekomst mogelijk te maken. Erfmolens met een ashoogte van 25 meter kennen een hogere energieopbrengst dan de momenteel toegestane erfmolens van 15 meter, hetgeen de investering voor (agrarische) ondernemers aantrekkelijker maakt.
- 1.3. *De pilot erfmolens draagt bij aan de RES-ambities.*
Met de RES Regio Drenthe is afgesproken dat De Wolden in 2030 0,1 TWh aan hernieuwbare elektriciteit opwekt, waarvan 0,002 TWh wind op land. De pilot erfmolens en mogelijk structureel beleid waarmee plaatsing van hogere erfmolens mogelijk wordt, kan een bijdrage leveren aan het realiseren van onze RES-ambities. Daarnaast wil de RES-regio Drenthe de verduurzaming van Drentse bedrijven stimuleren, waarbij de ontwikkeling van kleine erfmolens wordt benoemd.
- 1.4. *Het college is bevoegd om een besluit te nemen over de pilot erfmolens.*

Omdat dit een pilot betreft en de tijdelijke vergunningen worden verleend onder de Kruiemelregeling, is het college bevoegd om een besluit te nemen over de pilot erfmolens. Daarnaast is de raad recentelijk middels een raadsbijeenkomst geïnformeerd. Indien er permanent beleid komt voor de hogere erfmolens, dan zal de raad hierover een besluit moeten nemen.

- 1.5. *(Agrarische) ondernemers kunnen in 2023 nog ISDE-subsidie aanvragen.*
Gezien (agrarische) ondernemers in 2023 nog aanspraak maken op ISDE-subsidie is het wenselijk de pilot zo snel mogelijk van start te laten gaan. Zodoende hebben ondernemers nog voldoende tijd om hun aanvraag voor te bereiden. In 2024 wordt er geen vervolg gegeven aan de ISDE-subsidie. Dit betekent dat het voor ondernemers dan niet meer mogelijk is subsidie aan te vragen.
- 2.1. *Er is in de begroting een bedrag van € 30.000,- opgenomen om de mogelijkheden voor hogere erfmolens te onderzoeken.*
Met deze pilot worden de mogelijkheden voor hogere erfmolens in De Wolden onderzocht. Dit monitoringstraject geeft invulling aan dit onderzoek. Doordat het monitoringstraject door de vier samenwerkende gemeenten wordt gefinancierd, is in eerste instantie niet het gehele begrootte bedrag van € 30.000,- vereist. Mocht gedurende de pilot blijken dat er op een bepaald punt extra onderzoek nodig is, dan kan dit vanuit het resterende bedrag worden gefinancierd.
- 2.2. *Het is wenselijk om de monitoring uit te laten voeren door een onafhankelijke partij.*
Door de monitoring door een onafhankelijke partij uit te laten voeren, kan er een objectief beeld worden verkregen over de wenselijkheid van de hogere erfmolens in gemeente De Wolden en de provincie Drenthe. Dit monitoringstraject wordt door de vier samenwerkende gemeenten uitgevoerd. Zo kan een breed inzicht worden verkregen van de impact van de hogere erfmolens op ons landschap, het draagvlak in de omgeving en de energieopbrengsten.

Maar

- 1.1. *Niet alle geïnteresseerden krijgen in de pilot de mogelijkheid om een erfmolen neer te zetten.*
Gezien dit een pilot betreft kan maar een beperkt aantal geïnteresseerde (agrarische) ondernemers deelnemen aan de pilot. Dit kan leiden tot teleurstelling. Daarom staan in het 'Pilotplan Erfmolens' duidelijke kaders waaraan deelnemers moeten voldoen en staat de selectieprocedure duidelijk omschreven. Daarnaast lopen de deelnemers een risico dat de erfmolen slechts tijdelijk kan blijven staan, indien er geen structureel beleid komt voor hogere erfmolens. Daarbij is de pilot een vereiste om hogere erfmolens in de toekomst structureel mogelijk te maken.
- 1.2. *Mogelijk passen de erfmolens op bepaalde locaties niet binnen het landschap van De Wolden.*
Voorafgaand aan de pilot is een ruimtelijke verkenning uitgevoerd, waarbij de adviezen zijn meegenomen in het 'Pilotplan Erfmolens'. Daarnaast mag slechts een beperkt aantal deelnemers per landschapstype deelnemen aan de pilot, zodat de gevolgen per landschapstype worden onderzocht, alsmede op welke manier de hogere erfmolens landschappelijk inpasbaar zijn.

Achtergrond

In 2021 is een aantal Drentse gemeenten, samen met Energiefonds Drenthe, een verkenning gestart naar de toepassing van erfmolens in Drenthe. Vanuit (agrarische) ondernemers is er een wens om hogere erfmolens toe te staan dan de nu toegestane erfmolens van 15 meter. Dit is mede ingegeven door het feit dat in de Provincie Overijssel de hogere erfmolens wel zijn toegestaan. In 2022 is in opdracht van gemeenten De Wolden, Midden-Drenthe, Hogeveen en Westerveld, samen met Energiefonds Drenthe een ruimtelijke verkenning gedaan naar de kansen en mogelijk beleid voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in Drenthe.

De conclusie van de ruimtelijke verkenning is dat er twee routes denkbaar zijn naar de ontwikkeling van Drents beleid voor erfmolens van 25 meter. Vanuit de gemeentes is het denkbaar om pilots te beginnen met de vergunningverlening voor erfmolens van 25 meter. Zo zullen ondernemers met plannen voor erfmolens van 25 meter niet voor langere tijd in onzekerheid verkeren. Daarvoor is samenspraak met de provincie nodig, want er zal — onder voorwaarden — provinciaal toestemming nodig zijn voor die vergunningen. De provincie kan tegelijkertijd een route ingaan om de omgevingsvisie te wijzigen. Daarbij kunnen de gemeentelijke pilots gebruikt worden voor de inbreng van praktische kennis en ervaring.

In overleg met de provincie Drenthe is besloten dat de vier gemeenten gezamenlijk een pilot opzetten. De pilot borduurt voort op een advies uit de ruimtelijke verkenning, waarbij wordt gestart met een pilot voor erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter in de vier gemeenten. Binnen de pilot wordt een beperkt aantal (maximaal tien) deelnemers toegestaan. De pilot duurt maximaal twee jaar, waarbinnen deelnemers via de Kruiemelregeling een tijdelijke vergunning van maximaal tien jaar, met daarin een opruimverplichting. De evaluatie volgt na afloop van de pilot (uiterlijk twee jaar), zodat de deelnemers tijdig weten waar zij aan toe zijn.

Gezien provinciaal beleid momenteel erfmolens van 15 meter hoog toestaat, dient de Provinciale Omgevingsverordening (POV) te worden gewijzigd om de hogere erfmolens mogelijk te maken. De pilot dient als input dient om eventueel de provinciale Omgevingsvisie en de gemeentelijke Bestemmingsplannen aan te passen.

Indien uit de evaluatie blijkt dat het wenselijk is om de hogere erfmolens met een ashoogte van maximaal 25 meter toe te staan en dit wordt omgezet in structureel beleid. Dan kunnen de deelnemers tijdig een permanente Omgevingsvergunning aanvragen. De erfmoelen hoeft dan niet te worden verwijderd. Indien uit de evaluatie blijkt dat de hogere erfmolens ongewenst zijn, dan kan de erfmoelen voor maximaal tien jaar blijven staan op het terrein van de deelnemer, maar dient deze daarna door de (agrarische) ondernemer te worden verwijderd. Men wordt vóór deelname op de hoogte gebracht van dit risico.

De financiële gevolgen zijn

Er zijn geen financiële gevolgen. In de Programmabegroting 2023-2026 is namelijk éénmalig een bedrag van €30.000 gereserveerd voor een onderzoek plaatsing windmolens buitengebied. Met deze pilot wordt invulling gegeven aan dit onderzoek. Uit het begrootte bedrag wordt het monitoringstraject, dat uitgevoerd wordt door Sameen, gefinancierd. De kosten hiervan komen op € 19.212,-. Het monitoringstraject duurt in totaal twee jaar. De kosten worden gemaakt zodra de pilot daadwerkelijk van start gaat.

Alternatieven

Alternatief is niet in te stemmen met het 'Pilotplan Erfmolens'. Dit betekent dat het voor (agrarische) ondernemers niet mogelijk wordt om tijdelijk hogere erfmolens te plaatsen. Dit is niet wenselijk omdat hiermee geen invulling wordt gegeven aan de wens vanuit de (agrarische) ondernemers en LTO. Daarnaast kunnen de hogere erfmolens in de toekomst een bijdrage leveren aan de RES-opgave van De Wolden en de verduurzaming van lokale bedrijven.

Bijlagen

Pilotplan Erfmolens
Persbericht Pilot Erfmolens